

פְּרִשְׁת שִׁפְטִים, עַל הַפְּסוּק (דברים טו, יח): "וְשִׁפְטוּ אֶת הָעַם מִשְׁפַּט צֶדֶק" – אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלוֹם, שִׁיְהִי מִטִּין וּמִלְמַדִּין עֲלֵיהֶם זְכוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. מִמִּי אַתָּה לָמַד? מִגְדַּעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ, שֶׁבִּנְיָמִין הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּצַרָּה, הִנֵּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִבְקֵשׁ אָדָם שֶׁיִּלְמַד עֲלֵיהֶן זְכוֹת וְלֹא הִנֵּה מוֹצֵא, שֶׁהִנֵּה הַדּוֹר הֵל בְּמַצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים. כִּיֵּן שֶׁנִּמְצָא זְכוֹת בְּגַדַּעוֹן, שֶׁלָּמַד עֲלֵיהֶם זְכוֹת, מִיָּד נִגְלָה אֵלָיו הַמַּלְאָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים ו, יב-יד): "וַיִּגְרָא אֵלָיו מִלְאָךְ ה' וְכוּ' וַיֹּאמֶר לֶךְ בְּכַתֵּף זֶה" – בְּכַח זְכוֹת שֶׁלָּמַדְתָּ עַל בְּנֵי הָיוּ: "וְשִׁפְטוּ אֶת הָעַם מִשְׁפַּט צֶדֶק", שִׁיְהִי מִלְמַדִּים זְכוֹת עַל הַדּוֹר. מִכָּל זֶה נוֹכַח לְהִבִּין מַעֲלַת הַמְּלָמַד זְכוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנַעֲשֶׂה אַחֲרֵיכֶם מְרַכְּבָה לְהַאֲוֵר שֶׁל הַיִּכָּל הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא

מִכָּל זֶה נוֹכַח לְרְאוֹת אֶת גְּדֻלַּת הַזְּהִירוֹת שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לְהַזְהִיר בְּנַפְשׁוֹ מִלְּמַד חוֹבָה עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל, וְאַדְרָכָה, יִרְגִיל עֲצָמוֹ תָּמִיד לְעוֹרֵר רַחֲמִים וְלְהַזְכִּיר זְכוֹתָן, וְעַבּוּר זֶה יִהְיֶה אֶהוּב וְחָבִיב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כְּדָמְצִינוּ (ביומא עו, א; ע"ש בגירסת הר"ח) לְעַנֵּן גְּבַרְיָאֵל, בַּעֲת שֶׁעָמַד חוּץ לְפָרְגוֹד וְעוֹרֵר זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, הִשִּׁיב הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מִי הוּא זֶה שֶׁמְלַמֵּד זְכוֹת עַל בְּנֵי? וְעִלּוּהוּ לְגוֹ עַבּוּר זֶה, עֵינַי שָׁם. וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה מְצִינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּתַנְאֵי דְבֵי-אֱלֹהִים, וּמִהֶם בְּפָרֶק יט, בְּחֵלֶק א, שֶׁעוֹרֵר הַרְבֵּה מְאֹד זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְהַעֲתַקְתִּיו לְמִשָּׁה (*). וְאִיתָא בְּתַנְחוּמָא,

(* וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם: רַבּוּנוֹ-שֶׁל-עוֹלָם, רָאָה נָא כְּעִנְיָנוּ וְרִיכָה רִיבְנוּ, וַיַּעֲלֶה עֲלֵנוּ לְפָנָיו מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה לָנוּ כָּל שַׁעַר וְשַׁעַר. וְזָכַר כַּמָּה בַּעֲלֵי-כַתִּים יֵשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לָהֶם פְּרֻנְסָה, וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה כָּל יוֹם תָּמִיד. וְזָכַר כַּמָּה עֲנִיִּים יֵשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁהַגּוֹיִים מוֹשְׁכִים אֶת בְּשָׂרָם מֵעֲלֵיהֶם (בְּמַסִּים וְאַרְגוּנוֹת), וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה כָּל יוֹם תָּמִיד. וְזָכַר כַּמָּה נְעוּרִים יֵשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינֶם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשְׂמֹאלָם, וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה כָּל יוֹם תָּמִיד. וְזָכַר כַּמָּה זְקֵנִים וְזֻקְנוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁמְשַׁכְּמִין וּמַעֲרִיבִין לְבַתֵּי-כְנָסִיּוֹת וּלְבַתֵּי-מִדְּרָשׁוֹת, וּמְחַמְדִּין וּמְתַאוּרִין וּמְצַפִּין לִישׁוּעָתָךְ כָּל יוֹם תָּמִיד וְכוּ'.

אָבִי שְׁבַשְׁמִים! זָכַר אֶת בְּרִיתְךָ שֶׁכָּרַתָּ עִם הָרִאשׁוֹנִים, עִם הַשְּׁלֹשָׁה צַדִּיקִים, אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וְכוּ', וְגַם כְּמַכְתָּ לָנוּ בַּתּוֹרָתְךָ (ויקרא כה, לה): "וְכִי יִמּוּךְ אַחֲרֶיךָ וּמִטָּה יָדוֹ עִמָּךְ וְהַחֲזוֹקָתְךָ בּוֹ" (פְּרוּשׁ, לְכָן גַּם עָתָה תַּחֲזִיק יְרִינּוֹ לְכָל נַמוּט לְעוֹלָם). אָבִי שְׁבַשְׁמִים! זָכַר כַּמָּה פְּסָחִים וְכַמָּה סוּמִים יֵשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לָהֶם מְזוֹנוֹת, וְאֶפְלוּ הָכִי נוֹתַנִּין שֶׁכָּר לְמַלְמַדִּים שֶׁיִּלְמְדוּ עִם בְּנֵיהֶם תּוֹרָה. אָבִי שְׁבַשְׁמִים! זָכַר לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם קָנִינְךָ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב, ו): "הֲלוֹא הוּא אָבִיךָ קָנְךָ וְגו'", וְאֹמֵר (משלי ח, כב): "ה' קָנָנִי רֵאשִׁית דְּרָכָיו". אָבִי שְׁבַשְׁמִים! זָכַר כַּמָּה אֱלֻמְנוֹת וּיְחוּמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה וּבְמַצּוֹת כָּל יוֹם תָּמִיד. עֵינַי שָׁם. וּמִזֶּה יוֹכֵל לְלַמֵּד כָּל אָדָם אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ כָּל אֶתֶר מִיִּשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר רַחֲמִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵים אֵלוֹ וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, כִּי גַם הַיּוֹם יֵשׁ זְכוֹתִים אֵלוֹ וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, לְמִי שִׁיּוֹדַע בְּזִמְנָנוּ אֶת הַמַּצֵּב הַדֵּל שֶׁל יִשְׂרָאֵל; וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ בְּרוּךְ הַשֵּׁם הַרְבֵּה לּוֹמְדֵי תּוֹרָה וּמְקַנְמֵי מִצְוֹת, וְהַרְבֵּה מְחַזְקֵי תּוֹרָה וְגוֹמְלֵי חֶסֶד וְעוֹשֵׂי צֶדֶקָה כָּל עֶבֶר וּפְנֵה.